

GAZETA TRANSILVANIEI.

Redacțiunea și Administrațiunea:
Brasiovu, piața mare Nr. 22. — „Gazeta” este
Miercuri, Vinerea și Duminecă.
Prețulu abonamentului:
• unu anu 10 fl., pe șase luni 5 fl., pe trei luni
3 fl. 50 cr. Tieri esterne pe șase luni 14 fr. pe
anu 28 franci.

Anulu XLV.

Se prenumera:
postele c. și r. și pe la dd. corespondenti.
Anunțurile:
un'a serie garmondu 6 cr. și timbru de 80 cr.
v. a. pentru făcare publicare. — Scriori ne-
francate nu se primescu. — Manuscripte nu se
retramitu.

Nr. 134.

Mercuri 17 29 Novembre

1882

Brasiovu 17 Novembre.

Pre candu Domnulu Tisza ne asigura, prin graiulu trabantiloru sei din Marmati'a, Mihálka Lászlo și Vincz Gyula, că nimicu nu împiedeca sustinerea și desvoltarea nationalitatii și a culturai năstre și că limb'a și literatur'a romana pôte chiaru se prospereze in statulu ungaru, sub egid'a legiloru și a sistemului de guvernare actualu, tocmai atunci colegulu lui dela ministeriulu de culte și instructiune lovesce fara mila in cele mai sante interese ale inventamentului romanescu și 'si bate jocu și de limb'a și de literatur'a năstra.

Damu locu mai la vale unei corespondentie, ce-o primimu din Dev'a, care ne descopere unu fôrte durerosu capitulu din vieati'a „libera și prospera”, ce-o duce poporulu nostru și ne dă unu testimoniū eclatant despre aceea cum se respectă interesele năstre de cultura și cum se practica agalitatea inaintea legi snt „parintescu” guvernungurescu. Regretamu, că, din caus'a abundantie materieloru, nu amu pututu publica adi corespondinti'a din Dev'a in intregulu ei. Pentru astadi fia-ne de ajunsu a sci, că printr'insa ni se comunica, că și a trei'a petitiune a Romaniloru din Uniadór'a in caus'a limbei romane la scól'a reala din Dev'a a fostu respinsa de cătra d-lu ministru Trefort.

Romanii din Dev'a, vedindu că nu primescu nici unu respunsu la a duó'a reprezentatiune a lor, s'au adresatu a trei'a óra la ministru de instructiune, aratand-i, că aprópe 40 de elevi romani dela scól'a reala au cerutu la inscriere că se fia instruiti și in limb'a romana (o conditiune ce-o pusese ministru) și cerendu se numésca pēna un'a alta de docentu pentru limb'a și literatur'a romana pe unu professoru de nationalitate romana dela preparandi'a din Dev'a, care posede cualificatiunea deplina. Ministru refusa și acésta cerere și insarcinéza pe unu Unguru cu propunerea limbei romane că studiu extraordinariu. Ungurulu se mira și elu, că d. ministru ilu crede capabilu de a propune limb'a romana; din norocire unu decretu de transferare, de care a fost uitatu d-lu Trefort. ilu scapa din strimtóre. Profesorulu ungu pluca la Aiudu.

Urméza o pausa plina de asteptare. Nu mai era altu profesor ungu la preparandia, care se scia cătu de puçinu romanescu. Acumá, credeau unii, ministru totu va trebui se numésca pe Romanulu, pe care l'au cerutu Devenii. Nici pomenire nu sa facutu inse de acésta la Pest'a, ci dilele aceste sosi decretulu, care iusarcinéza pe unu altu Unguru totu profesor la preparandi'a din Dev'a, cu propunerea limbei și a literaturai romane. Acestu pedagogu pôte se fia unu omu fôrte onorabilu și inteligentu, dér' limb'a romana nu-o cunósce mai de locu și ni se asigura, că „cuvintele romanesci nu le scie nici măcaru pronunçia cumu se cade.”

Eaca asia intielege colegulu d-lui Tisza „desvoltarea neimpiedecata” a limbei și a literaturai romane, asia intielege elu egalitatea și fratietatea intre Romani și Maghiari, despre care fantaséza d-nii Mihálka-Vincz și consocii lorū renegati. Mai bine facea d-lu Trefort déca, in locu de a mai chinu pe bietii profesori ungu dela preparandia cu respicarea cuvintelor romanesci, ar' fi adusu unu ciobanu romanu dela munte și l'ar' fi pusu se le cante celoru patru dieci de elevi romani doine de jale, de doru și de vitejie. Cu acésta modalitate s'ar' fi usiuratu pôte si budgetulu statului, căci ciobanulu ar' fi fostu multumitu cu mai puçinu, și scolarii ar' fi profitatu de siguru mai multu din limb'a romana, ba li s'ar' fi desvoltatu și sentiulu pa-

trioticu audindu și căte unu cantecu de alu lui Horía, Iancu, Balintu s. a.

Voimu se dîcemu, că déca ministru pune pe unu ciobanu romanu se propuna ast-feliu limb'a materna scolariloru din Dev'a, nu 'si-ar' fi batutu jocu de Romanii Deveni in acea măsura, cumu a facutu, numindu profesorulu pe unulu, care nu pôte nici pronunçia cumu se cade cuvintele romanesci.

Procederea acésta ne mai audita a ministru de instructiune ungurescu făcia de cea mai drépta și santa cerere ce i s'a adresatu vreodata, invólva mai multu chiaru decâtu o batjocurare a Romaniloru din Huniadór'a, ea invólva o grava ofensa adusa limbei și nationalitatii romane din tóta Transilvani'a și Ungari'a. Pentru adi ne marginimu a constatá acestu faptu fôrte durerosu, pe care 'lu vomu examina mai de aprópe.

Cronic'a evenimentelorū politice.

In siedinti'a dela 25 Novembre a camere i unguare deputatulu Berzeviczy a raportatu in numele comisiunei pentru petitiuni, că cu privire la petitiunea comitatului Heves in contra ordinului ministeraiu, care a cerutu confiscarea brosiureloru antisemite, comisiunea a gasitu, că procederea guvernului este pe deplin justificata. Totodata s'a cetitu votulu separatu alu deputatului Geza Polonyi, care dîce, că ordinulu memoratu alu ministru este in contra legi de pressa. Berzeviczy apera propunerea maioritatii comisiunei, Polonyi pledéza pentru votulu seu separatu acusandu pe d. Tisza, că a violatu libertatea de pressa. Guvernulu, dise elu, a nutritu in sinulu partidei sale propagand'a antisemita și numai dupa ce incepú a se teme, că va perde voturile a 625,000 Evrei, d'intre cari o parte s'a alaturatu la stang'a extrema, s'a ruptu de cătra initiatorii acelei propagande.

Ministru de interne Tisza respunde, că in cei 7½ de ani, de cându e ministru, press'a s'a bucuratu de cea mai deplina libertate. (?) Adeveratii inimi ai libertatii pressei sunt cei, cari latiescu ura in contra unoru parti ale poporatiunei. Déca pacea și concordia rasselorū și a confessiunilorū este amenintata prin asemeni degenerari ale libertatii pressei, elu, ministru, va avé curagiulu de a departá prin mesuri legale aceste piedeci ale pazei interioare. Deputatulu Istóczy nu vede, că salutea publica ar' cere se urmarimu scrierile antisemitice; pentru paralisarea efectelorū acestora avemu o legiune de evrei și de gazete evreo-file. Salutea statului cere inse dela noi, că, spre a evita escesse, se regulamu prin lege cestiunea evreésca. Istoczy propune de a se declara, că ordinulu memoratu alu guvernului e nelegalu și că inversiunarea, ce domnesce in tíera contra Evreiloru, nu resulta atátu din brosiurile antisemitice, cătu mai vértosu din sistematicele abusuri și foradelegi evreesci, căroru guvernulu și camer'a trebuie se le faca finitu.

Aici se intrerupse desbaterea și o infocata disputa se incinse intre guvernamentali și Kossuthiani. Unii cereau se se continue discussiunea Luni, ministru pretindea, că Luni se incepe desbaterea budgetara. In fine intre strigarile de desaprobare ale stangaciloru se decide că se se tiena și Dumineca o siedintia.

Reproducemu din memorabilulu discursu, cu care a deschisu Regele Umberto camera italiana, pasagiurile mai remarcabile. Regele Italiei dise: „Cu bucuria și mandria salutu in d-vóstra pe reprezentatii patriei in-

tariti prin liberulu concursu alu tuturor claselorū natiunei. Reformele admirabile indeplinite dupa dorinti'a gloriosului meu parinte și prin credintia in promisiunea mea, imi da certitudinea mangaitória, că poporulu italianu e maturu pentru libertate. Este dator'a năstra, se ducemu la unu fine bunu cuceririle năstre pacifice, ce ne voru procurá o adeverata marire și ne voru intari in respectulu lumei civilizate. (Fôrte bine.) Făcia cu vointi'a manifesta a tierai divergintiele politice de opinii se voru modera și d-vóstra veti puté pune tóta ingrijirea in a perfectoná institutiunile administrative ale statului, (fôrte bine,) a simplificá și inlesni activitatea lorū. Ultimele perióde de legislatura voru remané memorabile in istoria parlamentara, pentru că au creatu o basa stabile financiara, au inlesnit contributiile cele mai grele, au inlaturatu desordinea in circulati'a baniloru, au regulatu desvoltarea unei serie intregi de comunicatii, au datu impulsu puternicu desvoltarei puterilorū economice ale tierai prin noulu codice comercialu și au imbunatatitu multu organizarea puterei militare. Potu marturisi cu cea mai viua satisfactie, că ostirea și marin'a se arata demne de sollicitudinea parlamentului, de iubirea parlamentului, de iubirea și admiratiunea, ce le da Itali'a intréga dinpreuna cu mine. (Aplause prelungite.)

Dupa aceea Regele mai recomanda diferite proiecte de legi, asigura că relatiunile Italiei cu guvernele straine sunt cordiale și anuntia casatori a ducelui de Genov'a cu-o princesa germana; apoi finesce asié:

Adi sórtea Italiei e in manile d-vóstre. Victoru Emanuelu, caruia i-ati datu titlulu de parinte alu patriei, a pututu conduce poporulu Italiei la independentia dându'i unitate, fortia de libertate și possibilitatea marirei. Nici o putere straina din laintru séu din afara nu ve mai impiedeca in deplin'a libertate a lucrariloru d-vóstre. Puteti cu o privire limpede și in liniste se examinati și resolviti problemele mari sociale din timpulu nostru. (Aplause furtunóse, strigate: traiésca regele!)

O scire nelinistitória sosesc dela Paris. Angli'a, ne spune ea, a curmatu cu deseversire negociarile cu Françia asupra controlului financiaru in Egiptu. Semnu reu!

Dificultati grave esistu intre Pórta și Rumeli'a Orientală, care a suspendatu plat'a tributului inca dela 4 Septembru și datoréza acum 307,750 lire turcesci administratiei Bondholderilorū. Guvernulu Rumeliei pretinde a obtiné o miscare a tributului seu sustienendu, că veniturile sale actuale nu atingu siése sute mii lire. O viua opositiune se va face aici oricarei reductiuni. E probatu, că fara motivu plausibilu, și numai pentru a se face popularu, guvernulu Rumeliei a micioratu cu 350 mii lire aprópe impositetele ce erau percepute sub regimulu precedentu si cari a creatu astfelu in budgetulu seu deficite fictive.

Eara limb'a romana și scólele reale din Dev'a.
Dev'a 22 Nov. 1882.

Cestiunea despre instituirea unei catedre ordinare a limbei și literaturai romane la scólele reale din Dev'a, de unu anu de dile incóce, s'a desbatutu in diaristic'a romana intr'unu modu destulu de detaiatu; de aceea pôte că unii, chiaru și dintre Romani, vedindu titlulu de mai susu, voru esclamá: „éca ne mai incomodati cu cestiunea acésta, de interesu localu, care pôte se ve intereséza pe voi, Huniadoreni, dér' nu intregu publiculu romauu.” Noi inse credemu, că Romanii de bine si cugetatori voru socoti, d'impreuna cu noi, chiaru contra-

riulu, si voru aflá, cá accstu obiectu, privesce de-o-potriva intrég'a Romanime. Din deslusírea esacta, in modu cronologicu a acestei cestiuni, 'si-va poté formá fiacare idea cátu se póte de clara despre aceea: cáta bunavointia, cáta ecuitate si cátu semtiu de dreptate si legalitate este in sufletulu si anim'a celoru, cari astadi dispunu de sórtea si destinulu Romaniloru in-jugati si imbranciti de pe teritoriulu de sub corón'a s-lui Stefanu!

Deci, socotescu, cá va fi de interesu publicu romanescu, déca voiu sulevá din nou acésta importanta cestiune, aratandu tóte fazele, prin cari a trecutu si in urma facéndu deductiunile naturale si logice. Promitu a fi de totu obiectivu si moderatu. Trebuie inse din capulu locului se premitu, cá Romanii Huniadoreni, cunoscéndu'si situatiunea politica, si avendu in vedere devis'a dilei despre maghiarisare, cându au intre-prinsu, inca in 1881, primii pasi in acestu respectu, nu 'si-au facutu absolutu nici o ilusiune, ba din contra, ei au fostu prea convinsi, cá incercarile loru si pe acésta cale, cá tóte altele, voru fi zadarnice; ei au voitu se arate cum si din acestu incidentu s'a mai adausu unu ochiu la caten'a faurita pentru Romani de cátra stapanitorii escluvisti; au voitu mai departe se arate lumei, cá minciuna graiesce gur'a Maghiariloru, candu dice, cá, ei nu suntu in contra desvoltarii intelectuale si culturale a Romaniloru. — Déca nici acésta cauza n'a pututu obtiené o resolvire ecuitabila si legala, apoi ce socotiti, vomu poté óre esoperá altu ceva dela guvernulu loru? — Déra ad rem:

In anii d'inainte de 1870, candu spiritulu de maghiarisare inca abia incepuse a prinde radacina; candu ur'a de rassa si persecutiunile nationale nu se manifestau si nici nu se profesau din partea Unguriloru pe fácia si asia de nejenatu, cá in dilele nóstre, mai multi barbati de influentia din comitatulu Huniadorii au luat initiativ'a pentru infiintarea unei scóle reale cu resedinti'a in Dev'a. Romanii, cá cei mai numerosi locuitori ai acestui comitatu, semtíndu si ei imperativ'a necesitate a infiintarii unui astfelu de institutu culturalu, au imbraçisiatu si au salutatu cu bucuria acésta marétia idea; au datu totu posibilulu loru sucursu moralu si materialu pentru realizarea scopului mentionatu; sub acea stricta conditiune inse, cá studiele in acelu institutu se se propuna, déca nu eschisivu in limb'a romana, — limb'a preponderantei maioritati a locuitoriloru, — celu puçinu in parte, paralelu cu studiile in limb'a maghiara. La inceputu nu se facu nici o dificultate acestei pretensiuni, prin urmare, cu puteri unite, s'a pusu ide'a in lucrare, si parte prin contribuii benevole, parte prin aruncuri asupra tuturor contribuabililoru dictate de cátra reprezentanti'a municipiului, care luase caus'a in man'a s'a, s'a adunatu sum'a care se póta servi de basa a inceputului.

In urm'a acést'a intrevenindu si ministrulu de culte si instructiune publica, s'a infiintatu desu mentiunatul institutu, in anulu 1871 cá institutu de statu astfelu, cá profesorii se fia salarisati si solviti de cátra statu, éra recuisitele trebuitóre, localitatile necesare si mobila-giulu pentru tóte 8 clasele se fia procurate de cátra municipalitate; pentru care scopu reprezentanti'a comitatului, pe langa concessiunea ministrului de interne, a stabilitu unu aruncu permanentu de 2 cr. dupa florinu, asupra tuturor contribuentiloru din comitatu. Aceste sume au fostu incassate regulatu, pe calea administrativa, pèna in anulu 1881. Avendu deci in vedere, cá in acestu municipiu Romanii solvescu cea mai mare contributiune directa cátra statu, si ca sum'a cea mare din aruncu, a fostu din pung'a si sudórea Romaniloru; cu dreptu cuventu au pretinsu ei, cá studiele se fia propuse, in cursuri paralele, in limb'a romana si maghiara. Amaru se insiéla inse celu ce crede, cá planulu de invetiamentu a fostu stabilitu, conformu cu aceste principie, adeca cu luarea in consideratiune a amintitei pretensiuni a Romaniloru; din contra, elu a fostu stabilitu astfelu, cá si candu acelu institutu ar' fi fostu redicatu eschisivu numai din banii Maghiariloru; cáci in intregu planulu de invetiamentu, de propunerea limbei si literaturii romane nu se face absolutamente vr'o amintire, nici macaru cá studiu extraordinariu.

Sub aceste triste auspicie erá se se deschida

institutul la 4. Octobre 1871. Romanii inse, vedindu-se reu insielati, si de asta-data, au reclamatu numai decátu. — inca inainte de deschidere, — in contr'a acestoru dispositiuni nedrepte si tiranice, cerendu cu staruintia, modificarea acelu planu conformu justei si legalei loru pretensiuni anterióre.

In urm'a acestei reclamari a fostu apoi emisa fatal'a ordonantia a ministrului de culte si instructiunea publica dto. 4. Octobre 1871. Nr. 24752. adeca in diu'a, in care a fostu deschisu si inauguratu institutul din cestiune; acésta ordonantia in nuce, are cuprinsulu urmatoru: „Propunerea limbei romane, la scólele reale din Deva, se concede, dér' conditiunatu, adeca eschisivu, numai pentru acei elevi se fia obligatoria, ai caroru parinti séu tutori (epitropi,) cu ocaziunea inscrierei o voru poftí cu tóta resolutiunea.“

Óre nici acésta dispositiune se nu fia in stare a probá, cá limb'a romana este eliminata si-proscrisa dintre studiele obligatorie ale acelu institutu? Ore acést'a nu este unu documentu destulu de palpabilu, care atesta pèna la evidentia, cá Romanii si limb'a loru, adeca cultivarea loru in limb'a si literatur'a nationala in acestu statu suntu cu totulu desconsiderati si persecutati? — Dér' se nu ne oprimu aci.

Studiulu limbei romane, nici asié cá extraordinariu, nu s'a propusu, nici macaru dupa cumu dispune ordonantia citata, ci incependu din 1874/5 incóce a fostu cu deseversire delaturatu. Acésta delaturare a urmatu inse cu o rafinaria ne mai pomenita. Éaca cumu.

In anii d'antai au fostu instituiti de profesori extraordinari Ioanu Candrea, apoi Teodoru Petrisioru, ambii fosti profesori ordinari la preparandi'a de statu din Dev'a, sub a càroru îngrijire, fiindu si ei Romani si iubindu-si limb'a, s'a ajunsu unu resultatu óre-care satisfacétoriu; éra de atunci, adeca de la 1874 incóce, nepotendu stapanitorii situatiunei suferi, cá se fia acolo unu profesor romanu, au numitu de profesori pe individi maghiari, fara cunoscinti'a limbei romane, impuindule espresu, cá pe elevii romani se nu-i instrueze in limb'a romana, ci numai se-i prepare pentru limb'a maghiara. Aceste le povestesc si pèna astadi unu fostu docentu maghiaru de limb'a romana la acelu institutu. Va se dica chiaru si timpulu destinatu pentru propunerea limbei romane, a fostu intrebuintiatu pentru limb'a maghiara, care se propunea pe septemana in 28 óre.

Vedindu deci elevii, si mai cu séma parintii loru, cá nu se face nici unu progresu in limb'a romana, au incetatu de a se mai insinúa, si ast-felu, incependu din 1876, acelu studiu, nici nu s'a mai propusu. Trebuie se accentuezu la acestu locu, cá aici in Dev'a, si anumu la preparandi'a de statu, s'a aflatu totu-deán'a câte unu romanu cualificatu, carele ar' fi fostu in stare se propuna cu efectu limb'a romana, dér' chiaru si pe langa tóta staruintia Romaniloru n'a fostu luat in consideratiune. Aci dara, numai orbulu nu vede, cá limb'a romana a fostu si este sistematicu si cu rea credintia persecutata si batjocorita dela inceputu si pèna asta-di.

Inteligent'a romana din Dev'a si propriamente din intregu comitatulu Huniadorii, indulgenta si ea, cá toti Romanii, pèna la indiferentismu, a statu asia dicéndu cu manile incrucisiate pèna in lun'a lui Octobre 1881, candu apoi ne mai potendu suferi acestu scandalu publicu a inaintatu ministrului de culte si instructiune publica prim'a s'a representatiune, publicata la timpulu seu si in colónele „Gazetei“, in care a cerutu cu staruintia, dela ministru: „se dispuna cu posibil'a urgentia, si inca in decursulu acelni semestru, sistemisarea catedrei de limb'a si literatur'a romana, obligatoria celu puçinu pentru Romani, cu óre indetultitóre si cu unu profesor ordinariu, salariatu si provediutu cu tóte emolumentele necesare, asemenea cu ceilalti profesori ordinari de la acelu institutu; si totodata pentru propunerea acestui studiu se numésca pe unu ast-felu de individu, care in limb'a si literatur'a romana se aiba deplina cualificatiune.“

Acést'a representatiune a fostu provediuta cu 33 de subscriptiuni. In urm'a acestei representatiuni, toti Romanii din comitatu au asteptatu cu nerabdare, ba unii facéndu-si ilusiuni, chiaru cu óre care incredere, dispositiunile fa-

vorabile ale ministrului, cari au si urmatu, cu ordonantia s'a din 27 Novembre 1881, Nr. 35327, dér' nu in sensulu petitului de mai susu, ci in celu cuprinsu in ordonantia citata dela 4 Octobre 1871, cá adeca in acestu respectu este dejá dispusu; adaugéndu, cá caus'a, pentru care prelegerile din limb'a romana la acelu institutu dela anulu 1876/7 incóce nu s'au continuatu, nu este nici guvernulu, nici directoratul institutului, ci impregiurarea, cá nu s'au insinuat elevi pentru ascultarea acelu studiu extraordinariu. Déra se se fi dispusu ce-va si in privintia profesorului, nici vorba. Ne permitemu a intrebá, care ar' fi fostu motivulu, ce se indemne pe elevi si parinti de a se insinúa, dupa ce s'a vedutu, cá acolo nu se propune limb'a romana, ci cea maghiara?

O dispositiune mai cutezatoria, decátu acést'a, nu credemu se se fi mai facutu unde-va intr'unu statu civilisatu. In aceea adeverulu este pocnitulu oblu in crescutu. Insu-si ministrulu recunósce, cá prelegerile suntu sistate si totusi nu se îngrijesce de reactivarea loru! Va se dica: „Nesze semmit fogd meg jól!“

(Va urmá.)

Resolutiunea automatilor din Maramuresiu.

Póte eá multi din cetitorii fóiei nóstre voru fi curiosi a cunósce in totu cuprinsulu seu protestulu deghisatu alu d-lui Tisza in contra memorandului conferentiei romane sibiiane. Automatii ministrului de interne din Marmatia l'au numitu „resolutiune“ si diarele maghiare voiescu se octroeze acésta resolutiune cu totu adinsulu poporului romanu din Maramuresiu, care s'o fi ganditu la tóte necesurile ce 'lu apasa, numai la aceea nu, de a protestá in contra fratiloru sei din Ardealu, dela cari n'a intimpinatu nici odata alta, decátu dragoste fratiésca si sprijinu moralu in lupt'a pentru sustínerea limbei si a nationalitatii, scumpa fiacarui Romanu binesemittoriu, fia elu Marmatianu séu Ardcleanu, séu Banatianu.

Resolutiunea, prezentata si cetita de vice-automatulu si vestitulu solgabiréu Vincz Gyula si transmisa prin telegrafu diareloru maghiare, este de cuprinsulu urmatoriu:

„Adunarea se enuncie prin concludu, cá suntemu petrunsi de convingerea, cá romanimea din patria numai asié 'si póte sustiné si desvoltá nationalitatea si cultur'a, déca va remané pe basea constitutiunei comune maghiare. Dreptu aceea condamnám memorandulu din Sibiu, pentru federalismulu, la care nisuesce prin principiile sale, care ataca ide'a de statu maghiaru, mai departe, relativu la uniunea între Ungaria si Transilvania (Erdélyország) nu voimu cá dealulu mare (Királyhágó) se formeze muru despartitoru între Ungaria si Transilvania. Ear' incatu drepturile nóstre, garantate prin legea despre nationalitati, se respecteaza din partea Ungariei, cáci drepturile nóstre individuale le apera legile comune, cari se estindu de o potriava asupra Maghiariloru cá si asupra Romaniloru, religiunea, limb'a si literatur'a nóstra le putemu desvoltá liberu, drepturile politice ni suntu identice, pres'a libera si dreptulu de intruniri si insoçiri ni suntu egale, nici in contra aplicareii nóstre in oficiu ni ne putemu plänge, precumu nici aceea nu ne póte vatemá drepturile si nici la unu casu nu o putemu numi maghiarisare violenta, cá limb'a justitiei si a guvernareii este maghiara, cáci pe aceea cá pe limb'a statului tinemu, cá este legalu si justu a-o sustine; nu este deci nici o cauza, care se ne retina dela condamnarea luptei fara scopu intentionata prin memorandulu din Sibiu, cu acelu poporu, cu care de o miie de ani traimu in comuniune de statu, chiaru atunci, cându din tóte partile conspira elementele slave, cá se'si realizeze scopurile contra Meghiariloru si Romaniloru. Basati pe acestea ne tinemu de datorintia patriotica, a nu parasi bas'a dreptului publicu maghiaru, ci a luptá pentru ide'a de unitate maghiara, a ne jertfi tóte puterile spre consolidarea interna si intarirea vietiei de statu maghiaru (magyar államiság) si a face tóte, cá între Maghiaru si Romanu se existe incredere fratiésca.“

„Positiunea nóstra ne impune, cá se tinemu cu fratii nostri Maghiari; se fimu patrioti buni si fideli, cáci in acésta scumpa patria comuna, impreuna trebuie se traimu si se murimu.“

Caracteristicu pentru valórea acestui protestu este, cá „multu meritatulu“ vice-spanu Mihálka n'a cutezatu se convóce adunarea, dandu pe fácia scopulu celu urmasesce, ci a convocat'o numai sub masc'a unei consultari asupra infiintarii unui fondu de stipendie pentru studenti romani greco-catolici de nationalitate ro-

mana.*) Adunarea s'a si ocupatu mai antaiu pro forma cu acésta cestiune, la care ocaziune fostulu deputatu Cziple Zsigmond 'si-a câstigatu unu deosebitu meritu pentru caus'a maghiarismului, propunendu, că numai aceluor tineri se li se de stipendii, cari au facutu progrese escelente in studiulu limbei maghiare.

Deodata apare pe scena că unu „Deus ex machina“ voinicosulu solgaberu Vincz Gyula si surprinde adunarea cu protestulu, ce a fostu tramis la prefectura, dela Pest'a. Déca d. Mihálka Laszlo ar' fi aratatu mai inainte, că voiesce a arangia unu protestu in contra memoriului romanu, ar' fi venitu la adunare si ómeni independenti si mai alesu acei barbati, cari au representatu Maramuresiulu la conferenti'a din Sibiu, si ar' fi ruptu masc'a de pe faci'a mameluciloru d-lui Tisza, cari numai pe ascunsu 'si-au pututu ajunge scopulu.

Raporturile unguresi mai vorbescu si de presentia unui preotu raticu romanu Faur János (Ddiu se-i ierte peccatele!) care „ar' fi produsu unu bunu efectu cu cuventarea s'a patriotica.“ Noi nu'lu putemu felicitá — déca din servitoriulu alu bisericeii, s'a facutu slug'a guvernului!

Din camer'a Romaniei.

Cu ocaziunea desbaterei respunsului la Mesagiulu Tronului, in camer'a deputatiloru, d. Cogalniceanu a adusu in discussiune dué cestiuni de mare importantia: cestiunea Arab-Tabiei, care inca nu este pe deplinu resolvata si cestiunea crescerei mostenitoriului tronului in tíera. Estragemu din discursulu ilustrului omu de statu urmatórele:

Sunt trei ani decandu s'a anuntiatu tieréi, cum cá fruntariile noiei nostre provincii, Dobrogea, sunt statornicite; cá cestiunea conflictului cu Arab-Tabia este sfersita, si sfersita in favórea nóstra. S'au votatu multumiri suveranului si prin urmare si guvernului, pentru cá acestu conflictu s'a sfersitu in favórea tieréi. Dér' ve intrebu, d-loru, posedemu noi astadi Arab Tabia? Avemu noi fruntariile nóstre hotarite, precisate, trase pe faci'a pamentului de catra comisiunea européna? Cum sunt hotarite? Nici intr'unu felu. Serbia 'si are hotarele ei hotarite, Bulgari'a 'si are hotarele ei hotarite, Muntenegrulu 'si are fruntariile sale hotarite, Greci'a chiaru, care nu a versatu nici o picatura de sange, Greci'a a dobénditu provincii întregi, si ceea ce a dobénditu i s'a si delimitatu. Apoi noi, cari nu avemu aceeași situatiune, cari amu versatu atáta sange si am dobénditu acea compensatiune, pentru ce comisiunea européna nu ne-a hotaritu inca fruntariile acelei provincii? De ce numai noi se fimu osenditi, patru ani dupa tractatulu dela Berlin, se nu avemu inca granitiile nóstre hotarite? Cum o provincia póte se infloresca fara granitie hotarite? Ce viitoriu putemu pune in acésta provincia? Amu votatu atátoa millióne pentru rescumperarea de drumu de feru, pentru totu felulu de imbunatatiri intr'o provincia, ale carei hotare sunt in voi'a lui Dumnedieu. Am vediatu in jurnale, cá dupa patru ani s'a descoperitu unu satu, care nu erá nici alu Bulgariéi nici alu Dobrogei.

A sositu dér' timpulu se intrebamu pe ministrii Majestatii Sale, pentru ce? Care e caus'a pentru care nu s'a hotaritu inca lini'a despartitória intre nou'a nóstra provincia Dobrogea si intre Bulgari'a, cum o dice tractatulu de Berlin? Eu eram inca in guvern, voiu face apelu la ministriulu de esterne de astadi se spuna d-sa, déca noi n'am facutu chiaru sacrificii cá se se hotarésca cestiunea acésta? Dupa aceea a venitu Mesagiulu Domnescu si a declarat positivu, cá cestiunea Arab Tabiei s'a hotaritu, si cu tóte astea vedemu, cá péna adi nu avemu nimic hotaritu si conflicte se intempla in tóte dilele intre tíer'a Romanésca si Bulgari'a. D. Ion Ionescu (dela Brad). Potu se vie intr'o diminétia se ne ié inapoi Dobrogea... D. M. Cogalniceanu. Acésta nu se póte; d. Ionescu n'are credintia in vitalitatea nóstra; nu se póte, ar' fi se ne lipsésca de plamani luandu-ne marea. Eu dau jumătate din averea mea, dau totu cá se nu se intemple un'a cá acésta. Vinu acum la cele din intru:

„Pentru ce amu cerutu noi principe strainu? Amu cerutu principe strainu numai, pentru cá se ne desbracam de dreptulu de a avé principi pamenteni dintre noi? Nu. Amu cerutu principe strainu pentru cá se ne aduca o dinastia forte, puternica, care se ne apere in timpuri de restriste, care se apere tíer'a de luptele aspiran-

tiloru la domnia. Voiamu se fia asié de susu, in cátu se nu se mai gasésca in acésta tíera nici unulu la scar'a domniei. Am cerutu unu principe strainu, pentru cá principele strainu se ne dea o dinastia romana. Asié amu cerutu noi si eu nu intielegu, nu credu cá tíer'a acésta se póta avea temperamentulu cá se rabde unu siru de principi straini.

Regatulu, s'a disu in acésta Camer'a cu ocaziunea unei interpelari, nu este nimic, cáci Domnulu nostru póte fi si rege si imperatu. Ei bine, d-loru, noi nu amu intielesu acésta. Regalitatea insemnéza cu totulu alt-ceva de cátu domni'a, insemnéza o fortia, o stabilitate pe care domni'a nu o presinta. Cándu regalitatea séu Regele s'a recunoscutu de Europ'a, credeti d-vóstra cá acésta a fost lucru micu? Credeti cá Europ'a privea acésta cá unu simplu nume? Nu, a intielesu alt-ceva; a intielesu intarirea statului romanu, si erau puteri cari cu durere ne-au recunoscutu si au disu cumu cá spera cá regalitatea va insemná unu guvern stabilu, sdravenu, respectandu constitutiunea si lóte libertatile, dér' care se semene cu cele-álte regalitati, cáci regi avemu si in Afric'a, avemu si in Asi'a. — S'a disu in Camera cá s'a proclamatu unu rege, dér' nu s'a intemeiatu regalitatea si nu numai eu amu dis'o antaiu, ei multi alti inaintea mea.

...D-loru, Dumnedieu, natur'a a voitu cá se nu avemu din iubitululu nostru Rege unu urmasiu de sange, unu fiu alu seu cum doreamu, cum cereamu toti. Asia fiindu, trebue cá noi se stamu nepasatori, si se ne ocupamu de atátea altele, fara se ne ocupamu de chei'a boltii? Odata are se vina momentulu candu se fia nevoia cá se se strige si in monarchi'a nóstra: Le roi est mort, vive le roi, Regele a muritu, tráiesca Regele!

Dorescu din anima cá Regele nostru actualu se aiba viati'a lui Matusalem; dér' Regii sunt si ei muritori, si in starea de lucruri de astadi, cum eraldulu va puté strigá la noi: Regele a muritu, tráiesca Regele? Unde este Regele nostru viitoriu? Se dice cá s'a regulatu cá unulu din fiii Principelui Leopoldu se fia mostenitoriulu tronului nostru. Dér' acésta este óre destulu? Las' la o parte cestiunea de religiune, déca viitorulu nostru Rege va fi catolicu, ori protestantu, ori ortodoxu; acésta nu este pentru mine o cestiune care se ne preocupe: Regele nostru ne-a datu cea mai mare dovéda cá unu Rege póte se mérga la alta biseric'a de cátu a poporului seu, si cu tóte acestea se iubésca pe poporulu seu si se sprijine biseric'a lui. Nu este mai puțin adevératu inse cá aci este o cestiune constitutionala care remane nelamurita. Repetu cá pentru mine este destulu cá viitorulu Rege se fia crescutu de copilu in tíera, cá aici celu puțin se si deschida ochii mintii sale, dér' facu intrebarea: bine este cá toemai atunci candu elu va avea trebuintia de unu prestigiulu, de-o putere mai mare, se'lu lasamu a avé dela inceputu o imposibilitate séu o greutate constitutionala de resolutu? Se dicemu cu tóte acestea cá acésta greutate va fi inlaturata; remane alt'a cu multu mai mare. Ne aducemu aminte noi cei batráni cáta greutate amu avutu pentru cá se putemu face a fi cunoscuti de Regele nostru; cáci care póte fi dorintia cea mai mare a fia-carui omu politicu, de cátu a se face se fia cunoscutu de capulu statului, si se fia cunoscutu dupa meritele sale, dupa lucrarile sale, dupa ideile si principiile sale, nu dupa recomandatiunea unor'a si altor'a.

Asta-di noi amu ajunsu, cá se fimu cunoscuti de Regele nostru, bine este cá si generatiunea viitoria se tréca prin aceleasi greutati prin cari amu trecut noi in privintia acésta? Si credeti d-v., cá tóte generatiunile sunt capabile se facea sacrificiile ce amu facutu noi, generatiunea acésta? Noi ne amu lepádatu de dreptulu ce aveamu de a avé stapanitori din sange romanescu; nu sciu déca altii ar' fi facutu. Eata ce dicea d. Rosetti: „déca Cuz'a se purtá bine, amu fi avutu domni'a din sange romanescu.“

Ei d-loru; nu e bine, cá acésta cestiune se o lasam nehotarita. Niciodata o natiune, care se gandesc la viitorulu ei, nu s'a pututu se remana indiferenta in faci'a acestei cestiuni a succesiunii tronului.

Ve aduceti aminte, cá Suedia, candu a vediatu, cá ultimulu ei Rege nu avea copii, a silitu pe Rege se 'si dé unu mostenitoru, pe care se 'lu cunósca tíer'a, si atunci Regele a luat pe unulu din cei mai insemnati generali ai Franciei din timpulu primului imperiu, pe generalulu Bernadotte si l'a facutu mostenitorulu seu. Socotiti d-v., cá acésta cestiunea a ocupatu numai pe Suedi'a? In Greci'a, d-loru, pe care in ordinulu importantiei politice, credu cá o intrecemu noi, una din cauzele caderi lui Othon a fost, cá in elu nu vedea o dinastia. In véculu alu 19 nu se primescu asia lesne de catra natiuni mostenitorii la tron, cá in vécurile de mai nainte, candu in Spani'a Ludovicu alu XIV-lea a pus pe Burboni si totu a fostu lupta mare.

Romani'a, d-loru, prin situatiunea s'a geografica, infaçisieza greutati mari la deslegarea cestiunii de mostenire la tron, mai mari de cátu Spani'a si alte tíeri. Noi suntemu pusi aici intre duoi vecini puternici. Ei bine, credeti d-vóstre cá, déca o singura ora tronulu ar'

remané vacantu, amu puté alege óre pe cine amu voi? De aceea suntemu datori se staruimu, cá se vedemu cu ochii nostri pe mostenitorulu tronului in palatu, se tráiesca cu noi, se cunósca tíer'a, se invetie romanésce, cá se fia Rege romanu. (aplause) Seimu cá potu fi si consideratiuni de inima cari se fi epritu acésta péna acum, fiind-cá si Regii trebue se aiba inima, cumu a disu unu mare autoru, dér' cu cátu positiunea loru este mai inalta, cu atátu si datoriele loru sunt mai mari. In veculu alu XIX. Regii nu potu pretinde cá poporulu se fia pentru dènsii, nu, ei ei sunt pentru popóre (aplause.)

Asié dér' d-loru, noi, batrani si tineri, avemu o datoria inainte de a ne duce acasa, aceea de a face o adresa la tron, prin care se rugamu pe Maiestatea S'a Regele, se ne aduca in tíera pe Principele mostenitoru alu Regatului Romanu. Si cu atátu mai multu avemu acésta nevoie, noi cei cari amu cerutu guvernulu monarchicu, pentru ca amu auditu la acésta tribuna dicenduse cá se prefera o republica cu Rege. Atátu cei din Iassi, cátu si cei de aci nu amu intielesu acea republica cu Rege. Seimu unde a ajunsu Ludovicu alu XVI care pe monedele cu efigi'a lui punea inscriptiunea republicei. Amu vediatu pe de alta parte republice cu imperatori cá presiedinti si seimu ce au devenitu, Si candu asta-di vedemu ce sórte au republicele in tierile latine, atunci trebue se ceremu, cá se se intarésca la noi principiulu monarchicu péna candu republic'a va face turulu Europei. Cestiunea acésta a monarchiei este pentru noi o cestiune de viatia si de mórte, déca nu din punctulu de vedere alu convietiei, dér' din punctulu de vedere alu ratiunei de statu si nici o monarchia séu guvernulu monarchicu uu póte se fia fara dinastia (aplause.) Eu, cá unulu dintre cei mai batrani, am deschis calea si cá unulu care, in anulu acésta, amu vediatu mórtea de aprópe, amu voitu cá mai nainte de a muri se 'mi facu datori'a si se dicu aceste cuvinte cá o necesitate pentru tíer'a mea. Déca voimu se avemu o stabilitate in acésta tíer'a, nu trebue se ne gândimu numai la sprijinulu unui singuru omu, fia elu chiaru Carolu de Hohenzollern, ei trebue se stabilim teréuulu legalu pentru casulu unei vacantie, unei succesiuni la tron (aplause.)

In siedinti'a urmatóre a camerei d. Cogalniceanu revenindu asupra cestiunii din urma dice cá, cá ministru, a spus'o Regelui, cá acela care este mostenitoriulu tronului, de pe acum trebae se se obicinúesca cu limb'a si cu datinele tieréi, cá se-o cunósca si Regele a fost de opiniunea s'a In diu'a de 10 Maiu, la inronarea Regelui, a fost de faci'a fratele lui, principele Leopold, care a renunçiatu, dér' nu s'a vediatu fiulu acestuia antaiu nascutu, care n'a renunçiatu, ci s'a vediatu numai alu duoilea si alu treilea fiu. „Ei bine, putemu noi se scimu care este mostenitorulu presuntivu din cei trei? Prin urmare vedeti, cá cestiunea nu este hotarita.“

Presiedintele consiliului I. C. Bratianu voiesce a linisti pe d. Cogalniceanu aratandu cá succesiunea la tron e regulata. Ministrulu de esterne dá cetire cunoscutului actu, prin care fratele celu mare alu Regelui a renunçiatu in favórea copiiloru sei.

D. M. Cogalniceanu. Care e mostenitorulu?

D. presiedinte alu consiliului. Cei trei copii ai fratelui Regelui. Déca celu d'antaiu va renunçia, va veni celu d'alu duoilea; déca si acésta va renunçia, va veni celu d'alu treilea...

D. Al. Lahovari. Celu mai mare este mostenitorulu.

D. presiedinte alu consiliului. Déca nu va renunçia: prin urmare, unde vede onor. D. Cogalniceanu. cá tronulu atérna numai dela viéti'a Regelui actualu...

D. M. Cogalniceanu. Ceru cuvéntulu, cá se me esplicu mai bine.

D. presiedinte alu consiliului. Prin urmare, d-loru, cestiunea dinastiei este regulata asta-di in modulu celu mai positivu, celu mai legalu, si care nu póte se lase nici-o induoiála. Totu ce mai póte dice D. Cogalniceanu este: de ce mostenitorulu, séu mostenitorii nu vinu in tíera? Déca D. Cogalniceanu cauta óre-care informatiuni in privintia acésta, scia cá deja li se pregiatiau apartamentele, ce se construescu la palatu, si cá era se vina chiaru in tómn'a acésta, déca nu era nenorocirea, pe care trebue se o scie D. Cogalniceanu, cá mum'a mostenitorului este fórte bolnava.

D. Cogalniceanu. Intielegu acésta, si eu me rogu la Dumnedieu se se insanatosieze.

D. presiedinte alu consiliului. Si nu i se putea luá copilulu de langa Ea in asemene momente, dér' acésta nu e de cátu o cestiune de câte-va luni si fiti incredintiati, cá nimeni nu tine mai multu cá copilulu se fia adevératu Romanu de cátu Regele, fiind-cá in anim'a s'a e celu mai bunu romanu, si se d

*) Ungurii dicu airea, cá acésti studenti suntu Maghiari greco-catolici, acuma inse, candu e vorb'a de unu protestu in contra memorandumului, le recunoscun nationalitatea romanésca!

Dumnediu se avemu toti Regii cu anim'a de romanu, cum este Regele Carolu (aplause).

D. Cogalniceanu dice, că tiér'a s' facutu unu sacrificiu, cându a luat unu Domnu strainu, si ne-a amintitu pe Bernadotte. Apoi, D-loru, mi se pare, că Suedia nu a avutu unu Rege mai nationalu de cătu pe acel'a.

D. Cogalniceanu. Nu contestu.
D. presiedinte alu consiliului. Si care Domnu romanu, déca l'ati fi alesu cându ati alesu pe Carolu de Hohenzollern, putea se aiba mai multa incedere in natiunea romana? Elu a avutu incederea in natiune, fiind-că cunosea tiér'a din educatiunea ce 'i-a datu betranulu Laurianu. Nu sciu déca multi romani voru fi avutu curagiulu, ce a avutu Regele Carolu, care s'a pusu in capulu legiuniloru romane si a trecut Dunarea.

Prin urmare fiti bine incredintiati, că dinasti'a este bine fundata, fiind-că suntu luate tóte garantiile, si că mostenitorulu va fi romanu si in forma si in inima.

Mai este inca o cestiune redicata de cătra D. Cogalniceanu, cestiunea Arab-Tabiei. Vorbeseu in privinti'a acésta fiind-că, pe cându vorbea D. Cogalniceanu vedeam óre-care indoieii, că adeca s'ar' puté tnt'ro di cá Dobrogea se nu mái fia tiéra romanésca.

D. M. Cogalniceanu. Nici o-data.
D. presiedinte alu consiliului. D-loru, Dobrogea este din trupulu nostru, a fostu rupta dela noi, nu a fostu tiéra Bulgarésca, si prin versare de sänge si multe sacrificie amu luat'o inapoi (aplause.) Si déca romanii nu voru avé inima se apere dreptulu loru in partea acésta, atunci nici cea-l'alta parte a tiérei nu o voru puté mantiné (aplause.)

Cātu pentru Arab-Tabi'a, aveti incedere că hotarele cari ni s'au datu prin cea din urma conferinti'a voru fi respectate. Sciti că Russi'a s'a opusu, armatele erau inca in Bulgari'a si chiaru nea silitu se parasimu Arab-Tabi'a, si atunci au fostu noue conferinti'e si Austri'a a fostu insarcinata de Europ'a se aduca unu compromis intre Russi'a si cele-l'alte puteri si s'a facutu modificare numai la pólele dealulu Arab-Tabiei, ceea-ce este in pagub'a nóstra, fiind-că nu vomu mai puté se asiediamu unu podu in dreptulu Silistrei, si in josu de Silistr'a ori ce podu vomu face ne va costá 10 milióne mai multu. S'a cerutu la Porta că se confirme; Pórt'a a taragaitu multu, dér' in fine a trimisu o iradea la guvernulu austriacu, care pèna astadi nu ne-a comunicat'o.

Noi n'amu cerut'o si amu cuvinte pentru ce nu ceru, este Bulgari'a, care trebuie s'o céra...

D. M. Cogalniceanu. Dér' confiete sunt in tóte dilele.

D. presiedinte alu consiliului. Nu sunt confiete de fruntaria, si nu vomu fi nici de cum jieniti in privinti'a fruntarielor, asié cum s'au facutu de reprezentanti'i puteriloru semnatare tratatulu de Berlinu, Arab-Tabi'a va fi a nóstra si inca odata repetu, nu noi trebuie se insistemu pe langa Austri'a; este interesulu Bulgariiei, că se staruiesca se ni s'è comuncie acea irade, cu tóte, că suntemu incredintiati, că déca amu dice unu cuventu ni s'ar' dá chiaru astadi. (Aplause.)

Respunsulu Camerei romane la mesagiulu tronulu s'a votatu in siedinti'a dela 12/24 Nov. D. Cogalnicénu propusese se s'adauga la paragrafulu din urma acésta urare: „Traésca A. S. R. prinçiuulu mostenitoru alu Romaniei si in Romani'a.“ Dér', dupa cererea d-lui I. C. Bratianu, Camer'a a respinsu acestu amendamentu, adaugéndu numai — la „traiésca regele! traiésca regin'a!“ — cuvintele: „si dinasti'a.“

Diverse.

(Memorialulu) partidei nationale romane se póte procurá, in mare dela librari'a W. Krafft din Sibiiu, in detailu dela librariile N. I. Ciurcu din Brasiovu si „Aurora“ din Gherla cu pretiulu de 1 fl. (si 5 cr. pentru portulu postal.)

(Episcopu greco-catolicu) maghiaru.) Presiedintele dietei din Buda-Pest'a a prezentatu dilele trecute petitiunile comitatelor Abauj-Torna, Gömör-Kishont, Hajdu, Háromszék, Liptó Maros-Torda, Sopron, Temes, Ugocsa pentru infintiarea unei episcopii greco-catolice maghiare!

(Cine representa pe Maghiari in strainatate?) Societatea academica maghiara din Vien'a s'a constituitu in adunarea plenara din 8 ale curentei, alegéndu urmatorii membri in comitetu: Meltzer, Frater, Nozdroviczky, Dukesz, Kunitzer, Sgalitzer, Guth, Burger, Friedmann. Cine nu crede se póte convinge din „P.

Ll.“ dela 22 Novembre. Intrebam pe d-nulu Hunfalvi: Óre protoparinti' acestoru Maghiari inca au pretensiunea de a fi mai vechi locuitori prin partile aceste, de cum sunt Romanii?

(Eróre de tipariu ori de nescinti'a?) Spre a ne face o idea despre esactitatea datelor ce le produce „P. Lloyd“, candu face gura mai mare, observam, că acestu diaru, in articulu asupra noului proiectu de lege pentru scólele medie, despre care amu vorbitu in numerulu trecut, dice ipsissimis verbis, că protestantii nu au scoli reale. Déca ómeni, că cei dela „P. Lloyd“, alu carui siefu Max Falk jóca unu rolu atátu de insemnatu prin sferile legislativei, nu au atátu cunoscinti'a, că protestantii posedu in Brasiovu o scóla reala inferioara si in Sibiiu una completa cu 8 clase, apoi ce se asteptam dela altii minorum gentium! Cá se fia numai o eróre de tipariu nu putemu admite.

(Imprumutulu romanu de 25 milióne.) Cetimú in „Curier. Financiaru“. Sub influenti'a unoru sciri neplacute, trimise de marele burse europene, s'a prezentatu subscrierea la imprumutulu de 25 milióne lei in Rent'a romana amortisabila 5%, la Berlinu si Francfurtu, si in tiéra la Banc'a Nationala si la cursalele sale. Cu tóta acésta slabiciune generala inse, imprumutulu a fostu cu prisosu acoperitu in tiéra si in strainatate. — Eata in adeveru telegram'a ce primimu din Berlinu, cu dat'a de 12/24 Novembre: „Dupa rezultatele subsciptiunii la imprumutulu de 25 milióne „Renta Romana 5% amortisabilu, va fi trebuinti'a „de a se face reductie in subscrierile mai „mari de 500 lei, capitalu nominalu, sumele „subscrise intrecandu sum'a ceruta.“ Cu acésta operatiune, statulu romanu comptéza cu un'a mai multu printre frumoésele sale operatiuni financiare esecutate in ultimii ani, si obtíne unu triumfu, de care potu fi gelóse si alte state mai puternice cá noi. Elu reusiesce se emita rent'a amortisabila unui consortiu puternicu pe cursulu de 91, si acest'a o pune la rendu'i in circulatiune pe acela 92, 60 in auru, pe candu cursulu de emisiune de acum unu anu nu erá de cătu de 82, si acest'a in argintu séu hartie. Progressulu este stralucitu si nu mai lasa nimenui nici o indoéila de vitalitatea statulu romanu si de incederea ce inspira elu lumii de finance din tiéra si din strainatate.

(Duoii copii lipiti.) La Geneva se póte vedé in tóte dilele unu copilu cu duoe capete. Aceste duoe capete, dice inse anuñciulu, cugeta si au fiacare ideile loru proprie. Ele au si nume deosebite. Capulu, care se chiama Jean póte vorbi limbele francesca si anglesca, pe candu capulu Jacques sustine dialogulu in limb'a germana séu italiana. Dreptu vorbindu, sunt duoii copii, deosebiti in partea superióra a corpului, dér' lipiti la talia. Pantecele ii unesce, piciórele ii desparte; piciorulu dreptu se misca candu doresce acést'a capulu dela drépt'a. Pentru a merge, e de trebuinti'a cá amenduoe capetele se se invoieasca. (!?)

MAI NOU. Unu faptu de mare gravitate s'a intemplatu alaltaeri la Rusciucu, scrie „Romanulu.“ D. Zancoff voindu se reintre in Bulgari'a, venindu dela Giurgiu in data ce puse piciorulu pe tiermu la Rusciucu fú apucatu de gendarmii bulgari. Poporulu intreveni sarindu asupra gendarmiloru si duse pe Zancoff, impreuna cu soçi'a s'a in triumfu: pèna la locuinti'a ce-i era pregatita. Gendarmii au fost luati la góna. Se astépta putere armata. Este temere de turburari grave.

Notitie bibliografice.

(„Foia scolastica.“) Dela 1-a Ianuaru 1883 va aparé in Blasiu o fóia periodica, care va fi edata de cătra unu consortiu de barbati din corpulu didacticu din Blasiu sub auspiciile consistoriulu metropolitanu. Scopulu acestei foi este inaintarea culturala a poporulu romanu in genere si a scóleloru populare in specie; ea deschide totodata corpulu didacticu din intrég'a provincia metropolitana campu si ocaziune binevenita, spre a si comunicá cunoscintiile sale intr'unu cercu cătu se póte mai estinsu. Foi'a acést'a va cuprinde 1. Cestiuni generale scolastice si culturale. 2. Studii generale pedagogico-didactice si metodice. 3. Limb'a romana si sti-

listie'a. 4. Istoria si geografia. 5. Artielii din sciintiele naturale. 6. Economi'a rurala. 7. Economi'a nationala si statistica. 8. Corespondentie. 9. Recensiuni si critice. 10. Sciri diverse, mai alesu scolastice si alte culturale. 11. Bibliografia. 12. Concure la statiuni docentiale si alte ordinatii ale ordinariatelor referitórie la scóla. — Fóia va esi de duoe ori peluna, unume in 10 si 25 a fiacarei luni, in marime de 1 cóla in formatu octavu. Bani de prenumeratiune si corespondentiele sunt de a se tramite la redactiune in Blasiu. Pretiulu pe unu anu 3 fl. v. a. — Presiedintele consortiulu este d. Dr. Ioanu Ratiu, ear' redactoru respundietoriu d. Ioanu Germanu prof. gimn.

Dorimu acestei fóie scolastice, că se fia cătu mai caldurosu imbracisata de publiculu si corpulu invetiatorescu romanu si se aiba o viatía lunga si prospera in interessulu culturei nóstre nationale!

(Nou'a biblioteca romana.) Nr. 14 Sumariu Dinaintea Grivitei, novela istorica de Virgiliu Onitiu (continuare); George Nail Gordon, Lord Byren, schitia biografica; Notiuni de estetica (continuare). „Columba“ novela de Prosper Merimée. Romanii din Macedoni'a, Thessali'a, Epiru si Thraci'a (continuare) Varietati. „Petrea Pepelea poveste originala de A Vlaicu; Vrabi'a etc. Ilustratiuni: Marra, Sinaia, desemnu originalu. Acestu numeru s'a expediatu numai la cei cari au trimisu banii de abonamentu.

(Calindariu.) Iulianu, gregorianu si poporalu romanu, acestu din urma cuprinde in sine tóte serbatorile, datinele si credintiele stramosiesci cu comentariu pe anulu 1883 de Simeone Manziuca. Pretiulu 50 cr. v. a.; pentru Romani'a 1 leu 50 de bani. Oraviti'a (Ungari'a) editur'a autorulu. (In depositu la tóte librariile din Austro-Ungari'a si Romani'a. Biseri'e-Alba Tipografi'a Iulius Wunder, 1882. — Partea literara contíne urmátorele tractate: De metafisic'a magica e credintiei; a imaginatiunei si a rugaciunei de Simeone Manziuca. — Martini'i unu cultu alu dieulu Marte de S. M. — Crucea mica, crucea mare si portulu negru dela cruce pèna la cruce de M. S. — Mórtea paruta séu omulu la cererea s'a de viu ingropatu si dupa luni de dile éra viu desgropatu de S. M. Valva séu geniulu omulu (unu bilocatoru, Doppelgänger germ.) de S. M. — Visiunea lui Pope de S. M. — Unu astrologu la curtea regelui Ludovicu alu XI. diu Françi'a. — Unu astrologu totu la acea curte. — Dile de insemnatate mare in viatía lui Napoleonu I. — Cuventulu din urma alu ómeniloru mari la mórtea loru. — Strigarea dioriloru la mortu de S. M.

Cursulu la burs'a de Vien'a din 24 Novembre st. n. 1882.

Rent'a de auru ungara . . . 6% . . . 118.45	m'a de vinu ung. 96.50
dto . . . 4% . . . 85.25	Imprumutulu cu premiu ung. . . 117.—
dto de harthia 5% . . . 84.30	Losurile p. regularea Tisei si a Segedin 108.50
Imprumutulu cailoru ferate ungare . . . 134.—	Rent'a de harthia austriaca . . . 76.20
Amortisarea datoriei cailoru ferate de ostu ung. (1-ma emisiune) . . . 88.75	Rent'a de arg. austr. 76.95
dto (II-a emisiune) 110.—	Rent'a de auru austr. 94.10
dto (III-a emisiune) 93.25	Losurile din 1860 130.—
Bonuri rurale ungare 98.50	Actiun. bancii aust-ungare . . . 830 —
dto cu cl. de sortare 95.75	„ bancii de creditu ungare . . . 282.75
Bonuri rurale Banat-Timis . . . 97.50	„ bancii de creditu austriace . . . 290.70
dto cu cl. de sortare 95.75	Argintulu . . . —.—
Bonuri rurale transilvane . . . 98.50	Galbini imperatesci 5.66
Bonuri croato-slav. 99.—	Napoleond'ori . . . 9.46 1/3
Desbagubire p. dij-	Marci 100 imp. germ. 58.40
	Londr'a . . . 119.05

Cursulu de Bucuresci din 15/27 Nov. 1882.

Valori	Scadenti'a Cupónelor	Cum-pera	Vinde
5% Rent'a Romana	1 Apr. 1. Oct.	92. 1/4	92. 1/2
6% Oblig. de Stat. convert. rurale	23 Apr. 23 Oct.	97.—	98.—
8% Oblig. domeniiale 1871 . . .	1 Ian. 1 Iul.	—.—	—.—
6% Oblig. cailoru fer. rom. . . .	1 Iuliu	102. 1/2	103. 1/2
7% Scrisuri funciare rurale . . .	1 Iul. 1 Ian.	103. 1/4	103. 3/4
7% „ „ urbane	idem	102. 1/2	103. 1/4
8% Imprum. municipalu	idem	103. 3/4	103. 1/2
Oblig. casei de pensiune (lei 300, dobénda 10 lei)	1 Maiu 1 Nov.	222.—	227.—
Losuri municipale (20 lei) . . .	cu premie	30.—	31.—
Act. Bancii Nationale rom.	1 Ian. 1 Iul.	1350	1375
Auru contra argintu		1. 5/8	1. 3/4
Auru contra bilete hipotec. . . .		1. 5/8	1. 3/4
Auru contra bil. de Banca nat. Florini Val. Austr.		1. 5/8	1. 3/4
		2.12	2.13

Redactoru responsabilu: Dr. Aurel Muresianu.
Editoru: Iacobu Muresianu.
Tipografi'a: Ioanu Gótt si Iiu Heuricu.